

Libyjské otazníky

Muammar Kaddáfí se již nedočká jako libyjský vůdce 42. výročí svého nástupu k moci převratem 1. září 1969.

Končí jedno dějství vzpoury proti režimu, která je součástí revolty v arabském světě, měnící po desetiletí trvající status quo. Je také příhodný čas na pár otázek, o čem libyjský konflikt vypovídá a jaké může mít dopady na mezinárodní politiku a bezpečnost.

Francouzský prezident Sarkozy a britský premiér Cameron si mohou oddechnout, že politický kapitál, který investovali do vojenské operace v Libyi, ač nebyla „bleskovou válkou“, jak původně počítali, nakonec nemusí přijít vniveč. Nicméně operace přinesla řadu momentů vypovídajících o tom, že Západu (EU a NATO) tak trošku dochází dech v jeho úsilí zasahovat tam, kde to považuje za potřebné z hlediska svých zájmů.

Především Spojené státy se držely v konfliktu hodně zpátky a fakticky odmítly masivní účast ve třetím válečném konfliktu po 11. září 2001, i když zaštitěném NATO, neboť ho pokládaly za intervenci na obranu hodnot, a nikoliv zájmů, která je sice možná, ale z jejich pohledu ne nezbytná.

Teď se totiž hlavně musí vypořádat s postiráckou érou a zajistit „exit strategy“ z Afghánistánu. A také se vyrovnat s největší hrozbou národní bezpečnosti, kterou je rozpočtový deficit, jak veřejně prohlásil admirál Mike Mullen, předseda Sboru náčelníků štábů americké armády.

Evropané bojující s ekonomickou krizí mohou říci totéž. Ostatně i krize odhalila, že evropským zemím účastnícím se operace docházely zdroje a kapacity na její vedení, což se týká i jediných skutečných evropských vojenských mocností Francie a Británie. A otázkou je, zda jich bude dost na pomoc povstaleckým silám, které v Libyi přebírají moc a měly by rekonstruovat zničenou zemi.

A tady je možná na místě další znepokojující otázka: víme, co jsou povstalci přesně zač? Jaké jsou jejich politické priority, hodnoty a zájmy?

Zajímavé třeba je, že v jejich vedení jsou lidé, kteří věrně sloužili po desetiletí Kaddáfímu, ale před pár měsíci včas převlékli kabáty. Navíc ven prosakují informace o vzájemných animozitách mezi špičkami povstalců. Možná je to dost důvodů obávat se vypuknutí bratrovražedných bojů. Třeba o to, kdo bude kontrolovat lukrativní těžbu libyjské ropy...

Libyjský konflikt také nepochybně pozorně sledovali stále větší sílu nabírající nezápadní aktéři – Čína, Indie, Brazílie a Rusko. Všichni se zdrželi při hlasování o rezoluci OSN o schválení použití síly v Libyi. Jsou skeptičtí vůči západním intervencím, ve kterých, jak se mohly přesvědčit v posledních deseti letech v Iráku a Afghánistánu, Západ spíše ztrácel (pověst, peníze, vojáky), než získal.

Pro Čínu je mnohem výhodnější soustředit se na vlastní hospodářský růst, který je pro ni zárukou globálního vlivu, jenž musí stále více respektovat jak Evropané, tak Američané.

A tady je na místě poslední otázka: nestane se možná budoucí nestabilita v Libyi dalším závažím, které přibude na záda krizí postižené Evropské unie, což jí bude svazovat ruce při prosazování jejího vlivu v bouřícím se arabském světě? Odpověď přijde možná brzy.

Miloš Balabán

(Autor je bezpečnostní analytik)